

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการบริการวิชาการของครูบรรณารักษ์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์การทำงานในห้องสมุด ตลอดจนนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการให้บริการวิชาการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี แก่โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูบรรณารักษ์/ หัวหน้าห้องสมุด จำนวน 152 คน และผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูบรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 152 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 ปีขึ้นไป รองลงมาอายุ 26-30 ปี และอายุ 3-35 ปี ตามลำดับ มีการศึกษาสาขาอื่น ๆ จำนวน 127 คน และวุฒิการศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์หรือสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์หรือสารนิเทศศึกษา จำนวน 25 คน มีตำแหน่งเป็นครู รองลงมาเป็นครูอัตราจ้าง และอื่น ๆ มีภารกิจอื่น ๆ ในโรงเรียน จำนวน 144 คน และไม่มีภารกิจอื่น ๆ ในโรงเรียนนอกเหนือจากงานห้องสมุด จำนวน 2 คน มีชั่วโมงสอน 11-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 69 คน รองลงมาชั่วโมงสอน 21-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีชั่วโมงสอน 1-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งครูบรรณารักษ์/ หัวหน้าห้องสมุด ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 109 คน และมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งครูบรรณารักษ์/ หัวหน้าห้องสมุด 5 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุด (3 ปีขึ้นไป) เช่น การเข้าร่วมอบรม/ สัมมนา/ ประชุมวิชาการ ลักษณะโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐบาล

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดของห้องสมุด ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (1-2 ห้องเรียน) รองลงมามีขนาดกลาง (3-4 ห้องเรียน) และมีขนาดใหญ่ (5 ห้องเรียนขึ้นไป) ตามลำดับ

บุคลากรห้องสมุด ส่วนใหญ่เป็นครูบรรณารักษ์ รองลงมาเป็นคนอื่น ๆ และเป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทหนังสือภาษาไทย ส่วนใหญ่มีหนังสือภาษาไทย 5,001 –10,000 เล่ม รองลงมามีหนังสือภาษาไทย 1-5,000 เล่ม และมีหนังสือภาษาไทย 10,001-15,000 เล่ม ตามลำดับ

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทหนังสือภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีหนังสือภาษาต่างประเทศ 1-100 เล่ม รองลงมามีหนังสือภาษาต่างประเทศ 301 เล่มขึ้นไป และมีหนังสือภาษาต่างประเทศ 101-200 เล่ม ตามลำดับ

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องภาษาไทย ส่วนใหญ่มีวารสารวิชาการ/ วารสารทั่วไปจำนวน 1-20 ชื่อเรื่อง รองลงมามีวารสารวิชาการ/ วารสารทั่วไปจำนวน 21-40 ชื่อเรื่อง และมีวารสารวิชาการ/ วารสารทั่วไปจำนวน 41-60 ชื่อเรื่อง ตามลำดับ

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่มีวารสารวิชาการ/ วารสารทั่วไปจำนวน 1-20 ชื่อเรื่อง

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทวารสารบันเทิงภาษาไทย ส่วนใหญ่มีวารสารบันเทิงภาษาไทย 11-20 ชื่อเรื่อง รองลงมามีวารสารบันเทิงภาษาไทย 1-10 ชื่อเรื่อง

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทวารสารบันเทิงภาษาต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีวารสารบันเทิงภาษาต่างประเทศ 1-10 ชื่อเรื่อง

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทหนังสือพิมพ์ภาษาไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีหนังสือพิมพ์ภาษาไทย 1-5 ชื่อเรื่อง รองลงมามีหนังสือพิมพ์ภาษาไทย 6-10 ชื่อเรื่อง

จำนวนทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ประเภทหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 1-5 ชื่อเรื่อง รองลงมามีหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ 6-10 ชื่อเรื่อง

แหล่งงบประมาณ ประเภทงบประมาณแผ่นดิน ส่วนใหญ่มีแหล่งงบประมาณเป็นเงิน 1-10,000 บาท รองลงมาเป็นเงิน 10,001-20,000 บาท และเป็นเงิน 30,001 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

แหล่งงบประมาณ ประเภทงบประมาณรายได้ มีงบประมาณรายได้เป็นเงิน 30,001 บาทขึ้นไป รองลงมาเป็นเงิน 1-10,000 บาท และเป็นเงิน 20,001-30,000 บาท ตามลำดับ

แหล่งงบประมาณ ประเภทแหล่งอื่น ๆ มีแหล่งงบประมาณ เป็นงบประมาณแหล่งอื่น ๆ เป็นเงิน 30,001 บาทขึ้นไป รองลงมาเป็นงบประมาณแหล่งอื่น ๆ เป็นเงิน 10,001-20,000 บาท

โปรแกรมที่ใช้จัดการฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดหรือระบบห้องสมุดอัตโนมัติ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีโปรแกรมที่ใช้จัดการฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดหรือระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

จำนวนผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด เฉลี่ยต่อวัน พบว่า มีจำนวนผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด เฉลี่ยวันละ 1-100 คน รองลงมาจำนวนผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด เฉลี่ยวันละ 101-200 คน และมีจำนวนผู้เข้าใช้บริการห้องสมุด เฉลี่ยวันละ 301 คนขึ้นไป ตามลำดับ

จำนวนการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (หนังสือ/ วารสาร/ สื่อโสตทัศน-สื่ออิเล็กทรอนิกส์) เฉลี่ยต่อวัน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (หนังสือ/ วารสาร/ สื่อโสตทัศน-สื่ออิเล็กทรอนิกส์) เฉลี่ยวันละ 1-50 รายการ รองลงมา มีจำนวนการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (หนังสือ/ วารสาร/ สื่อโสตทัศน-สื่ออิเล็กทรอนิกส์) เฉลี่ยวันละ 51-100 รายการ และมีจำนวนการยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (หนังสือ/ วารสาร/ สื่อโสตทัศน-สื่ออิเล็กทรอนิกส์) เฉลี่ยวันละ 151 รายการขึ้นไป ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียนสำหรับรูปแบบ/ กิจกรรมความร่วมมือด้านห้องสมุด/ การส่งเสริมการอ่านกับชุมชนหรือองค์กรภายนอก พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีรูปแบบ/ กิจกรรมความร่วมมือด้านห้องสมุด/ การส่งเสริมการอ่านกับชุมชนหรือองค์กรภายนอก

ตอนที่ 3 ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ครอบบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1. ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการทางวิชาการด้านห้องสมุด พบว่า ครอบบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการทางวิชาการทางด้านห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว (1-2 สัปดาห์) อยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ การศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศ การฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น (1-2 วัน) และการฟังบรรยาย/ ประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ ตามลำดับ

2. ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 งานเทคนิคห้องสมุด ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านงานเทคนิคห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้บริการ ตามลำดับ

2.2 กิจกรรมห้องสมุด ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านกิจกรรมห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด และการจัดนิทรรศการ ตามลำดับ

2.3 งานบริการห้องสมุด ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านงานบริการห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บริการลักษณะพิเศษ/ เชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดในชั้นเรียน ห้องสมุดในสนามเด็กเล่น บริการข่าวสารทันสมัย และบริการยืม-คืน ตามลำดับ

2.4 งานเทคโนโลยีห้องสมุด ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านงานเทคโนโลยีห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การประยุกต์อินเทอร์เน็ต/ เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการให้บริการห้องสมุด การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล ตามลำดับ

2.5 งานบริหารจัดการห้องสมุด ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านงานบริหารจัดการห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์ของห้องสมุด การออกแบบอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ห้องสมุด การบริหารความเสี่ยงของห้องสมุด ตามลำดับ

2.6 งานอื่น ๆ ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านงานอื่น ๆ คือ การอบรมครูบรรณารักษ์ อยู่ในระดับมาก

3. ด้านเครื่องมือ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฝึกอบรม/ สัมมนา/ บรรยาย พบว่า คุรุบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านเครื่องมือ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฝึกอบรม/ สัมมนา/ บรรยาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ประกอบการจัดกิจกรรม (โดยการฝึกปฏิบัติจริง) เช่น สื่อ/ อุปกรณ์ประกอบการเล่นิทาน สื่อ/ อุปกรณ์ประกอบการซ่อมหนังสือ ฯลฯ และใช้สถานที่/ สถานการณ์จริง ตามลำดับ

4. ด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ พบว่า คุรุบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ศูนย์ฝึกอบรม/ โรงแรมในเขตพื้นที่ต้นสังกัด และสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาต้นสังกัด ตามลำดับ

5. ความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด พบว่า คุรุบรรณารักษ์มีความต้องการการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความร่วมมือในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ความร่วมมือในการจัดหาทรัพยากร ความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ (การยืมระหว่างห้องสมุด, การหมุนเวียนทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด ฯลฯ) และความร่วมมือในการจัดนิทรรศการหมุนเวียน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียน

1. คุรุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังต่อไปนี้ ด้านรูปแบบของกิจกรรมในรายข้อการฟังบรรยาย/ ประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ การเข้ารับบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ด้านเนื้อหาหลักสูตร ในรายข้อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ การประกันคุณภาพห้องสมุด และการอบรมยุวบรรณารักษ์ ด้านสถานที่จัดกิจกรรม ในรายข้อศูนย์ฝึกอบรม/ โรงแรมในพื้นที่ต้นสังกัดเป็นสถานที่จัดกิจกรรม

2. คุรุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทุกรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความร่วมมือใน

การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงรายชื่อเดียว

3. ครอบคลุณารักษ์ที่มีประสพการณ้ต่างกัน มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านรูปแบบของกิจกรรม ในรายชื่อการศึกษาฐานงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในต่างประเทศ ส่วนด้านเนื้อหาหลักสูตรในรายชื่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ และการซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ รวมทั้งด้านสถานที่จัดกิจกรรมในรายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ ครอบคลุณารักษ์ที่มีประสพการณ้ต่างกันมีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทุกรายชื่อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความร่วมมือในการพัฒนาเว็บไซต์ ห้องสมุดซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงรายชื่อเดียว

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน

ครอบคลุณารักษ์มีปัญหา / อุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนและไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ทรัพยากรสารสนเทศไม่ทันสมัย / ไม่เพียงพอ / ไม่สอดคล้องกับความต้องการ บุคลากรน้อย / ไม่เพียงพอ และอุปกรณ์เทคโนโลยีไม่ทันสมัย / ไม่เพียงพอ ตามลำดับ

วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

1. สรุปนโยบายและแนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญกับห้องสมุดและความพร้อมในการให้บริการ จำนวน 3 คน รองลงมา เน้นงานห้องสมุดมุ่งพัฒนาไปสู่ทางด้านเทคโนโลยี จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนเน้นการค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต จำนวน 1 โรงเรียน เน้นเรื่องห้องสมุด 3 ดี จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่พิจารณาด้านงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพยากรเช่น หนังสือ โดยเน้นหนังสือที่ทันสมัยและราคาไม่แพง จำนวน 1 โรงเรียน

2. ความต้องการให้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดบริการวิชาการให้แก่โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ในลักษณะใด ท่านสนับสนุนให้ครู/ บรรณารักษ์เข้าร่วมบริการวิชาการหรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความต้องการการจัดบริการวิชาการโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และการสนับสนุนให้ครู/ บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการส่วนใหญ่ ยินดี สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมบริการ

วิชาการจำนวน 5 โรงเรียน รองลงมาเห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดโครงการบริการวิชาการเป็นสิ่งดี จำนวน 3 โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีควรได้เปิดสอนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ เพราะเป็นสาขาที่ขาดแคลน จำนวน 1 โรงเรียน และต้องการให้มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเข้ามาช่วยเหลือด้านการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน โดยการเข้ามาจัดห้องสมุดให้เป็นระบบมากขึ้นจำนวน 1 โรงเรียน

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ควรมีลักษณะเช่นไร มีความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายนี้หรือไม่ อย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือควรเน้นการอบรม/สัมมนาทางวิชาการมีจำนวน 4 โรงเรียน และ โรงเรียนที่เห็นว่าควรมีสุนัขกลางเพื่อใช้ในการประสานงานมีจำนวน 4 โรงเรียน รองลงมาเห็นว่าการสร้างความร่วมมือเป็นสิ่งจำเป็นมีจำนวน 3 โรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดบริการวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรีสามารถอภิปรายในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. สภาพของห้องสมุดโรงเรียน

1.1 ห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก (1-2 ห้องเรียน) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพภา ปลีหะจินดา (2548)

1.2 ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีภารกิจในงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานห้องสมุด รวมทั้งสอนสัปดาห์ละ 11-20 ชั่วโมงอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพภา ปลีหะจินดา (2548) วันทนีย์ ฤกษ์ประพตติ (2540) มณีรัตน์ พรหมสุวรรณศิริ (2541) สุมินตรา สังฆมานนท์ (2530) และ สง่า พิษณุวสิน (2540)

จากการสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรีมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า โรงเรียนควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์โดยตรง เพื่อสามารถให้บริการห้องสมุดแก่นักเรียนและบุคลากรตลอดจนชุมชนได้ โรงเรียนขาดแคลนครูบรรณารักษ์ ทำให้การจัดการห้องสมุดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับงานห้องสมุด จะสามารถพัฒนางานได้อย่างเต็มที่

2. ครูบรรณารักษ์มีความต้องการบริการวิชาการด้านรูปแบบของกิจกรรมบริการวิชาการทางด้านห้องสมุด ในรายขอการศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศมากที่สุด ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์พยายามที่จะศึกษาจากหน่วยงานที่มีมาตรฐานเพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ แยมแจ๊ะ และ ประกายดาว ศรีโมรา (2547) พิศเพลิน มณีวรรณ (2534) รุ่งทิพย์ เหลืองอ่อน (2541) เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง (2542) สมใจ พรหมศาสตร์ (2544) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์ต้องการศึกษาดูงานห้องสมุด/ ศูนย์สารสนเทศทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และห้องสมุดที่ได้รับรางวัล รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ระงับภัย (2547) ที่ศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พบว่า บรรณารักษ์ต้องการกิจกรรมการเพิ่มพูนความรู้ ในด้านรูปแบบความรู้ทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ เรียงตามลำดับ คือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การฝึกอบรม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การประชุมวิชาการและการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น

ส่วนการฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว (1-2 สัปดาห์) ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากครูบรรณารักษ์ยังมีการกิจอื่น ๆ ในโรงเรียนนอกเหนือจากงานห้องสมุด และยังมีจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ (โดยเฉลี่ย) 11-20 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสง่า พิษณุสิน (2540) ที่พบว่า บรรณารักษ์มีภาระงานต้องปฏิบัติมากเกินไปจนไม่มีเวลาทำงานห้องสมุด ดังนั้นหากจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการที่ต้องใช้เวลาต่อเนื่องยาวนาน อาจต้องละทิ้งภาระหน้าที่หรือฝากให้ผู้อื่นรับหน้าที่แทน จึงไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพภา ปลีหะจินดา (2548) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการรูปแบบของกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว (1-2 สัปดาห์) เป็นลำดับสุดท้ายเช่นกัน

3. ความต้องการบริการวิชาการด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเนื้อหาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่นักเรียนอ่านหนังสือกันน้อยทำให้ทุกส่วนงานต้องหาวิธี/ กิจกรรมเพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น โดยสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK Park) ได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการให้โรงเรียนทั่วประเทศจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน “อ่านเถิด...เด็กไทย อ่านถวายเจ้าฟ้านักอ่าน” ขึ้น (กลั่น สระทองเนียม, 2556) ซึ่งครูบรรณารักษ์ต่างก็พยายามที่จะตอบสนองนโยบายภาครัฐด้วยการศึกษาเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพภา ปลีหะจินดา (2548) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการโดยในเนื้อหาหลักสูตรที่มี

ความต้องการมากเป็นลำดับ 1 คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

เมื่อการอ่านมีความสำคัญดังนั้นครูบรรณารักษ์ต้องหาวิธี/ กิจกรรมเพื่อดึงดูดให้นักเรียนได้อ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์ วัฒนสโธิชิน (2549) ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบและนอกจากนี้ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมในลักษณะเชิงรุกหรือบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเข้ากับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอื่น ๆ ควรมีการคัดเลือกรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านบางกิจกรรมสามารถหมุนเวียนสื่อในการจัดกิจกรรมได้ตลอดทั้งปี เช่น การจัดกิจกรรมแนะนำหนังสือ 10 อันดับที่ดี และแนะนำหนังสือที่ได้รับรางวัล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและงบประมาณมากนัก สามารถจัดได้ทุกเทศกาล และสามารถหมุนเวียนกิจกรรมและสื่อดังกล่าวไปยังห้องสมุดอื่น ๆ ได้

4. ครูบรรณารักษ์มีความต้องการบริการวิชาการด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฝึกอบรม/สัมมนา/บรรยาย โดยต้องการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มากที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันซึ่งห้องสมุดโรงเรียนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และให้บริการห้องสมุด ดังนั้นครูบรรณารักษ์จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนเกี่ยวกับการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลหรือการพัฒนาเว็บไซต์ เป็นต้น ครูบรรณารักษ์จึงมีความต้องการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัยมีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่พร้อมใช้ มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการฝึกทักษะต่าง ๆ เช่น การซ่อมหนังสือ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ฯลฯ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการอบรมเชิงปฏิบัติการมากกว่าวิธีการอื่น ๆ อีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเชิด หนูอิม (2541) และทิพา พลีหะจินดา (2548) ที่พบว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมบริการวิชาการจะต้องทันสมัยและสอดคล้องกับการนำไปปฏิบัติได้จริง

5. ครูบรรณารักษ์มีความต้องการบริการวิชาการด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ โดยต้องการใช้สถานความต้องการบริการวิชาการด้านสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ พบว่าครูบรรณารักษ์มีความต้องการใช้สถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีมีความพร้อมด้านสถานที่เนื่องจากการเดินทางสะดวกไม่ไกลจนเกินไปและมีสถานที่จอดรถเพียงพอ

6. คุรุบรรณารักษ์มีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบันซึ่งทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการไม่ทันสมัย ผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณภาพเหมาะสมกับห้องสมุดโรงเรียนให้มากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา อรรถนาท (2555) ที่ศึกษารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยและในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว : กรณีศึกษาในจังหวัดเลยและในเวียงจันทน์ ซึ่งพบว่าในด้านทรัพยากรสารสนเทศควรมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศกันระหว่างห้องสมุดประชาชนภายในจังหวัดเลย เพื่อผู้ใช้บริการจะได้อ่านหนังสือที่ตนเองต้องการ โดยมีเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย เนื่องจากปัจจุบันทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งยังมีน้อย เก่า และล้าสมัยไม่เพียงพอต่อการให้บริการ

7. คุรุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านรูปแบบของกิจกรรมภายในรายชื่อการฟังบรรยาย/ ประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ และการเข้ารับการบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ด้านเนื้อหาหลักสูตร ในรายชื่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ การประกันคุณภาพห้องสมุดและการอบรมยุวบรรณารักษ์ และด้านสถานที่จัดกิจกรรมในรายชื่อศูนย์ฝึกอบรม/ โรงแรมในเขตพื้นที่ต้นสังกัด ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าคุรุบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ต้องการเพิ่มพูนความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในการฟังบรรยาย/ประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ ด้านเนื้อหาหลักสูตรจะเน้นเกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ การประกันคุณภาพห้องสมุดและการอบรมยุวบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์โดยคุรุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์นั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การซ่อม/ การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการซึ่งวิชาเหล่านี้ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์แล้ว ผลการวิจัยในประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพภา ปลืหจินดา (2548) คุรุบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการเข้าร่วมบริการทางวิชาการในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียน ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าครูบรรณารักษ์ไม่ว่าจะมีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์หรือไม่ก็ทำตามต้องการสร้างความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียน ทั้งทางด้านความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ความร่วมมือในการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ความร่วมมือในการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล ความร่วมมือในการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ความร่วมมือในการจัดนิทรรศการหมุนเวียน การประกันคุณภาพห้องสมุด เพื่อต้องการให้ห้องสมุดมีความทันสมัย เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา อรรถนาท (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยและในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กรณีศึกษาในจังหวัดเลยและในเวียงจันทน์ พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศนั้นควรมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศกันระหว่างห้องสมุดประชาชนภายในจังหวัดเลย เพื่อผู้ใช้บริการจะได้อ่านหนังสือตามที่ตนเองต้องการ โดยมีเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย

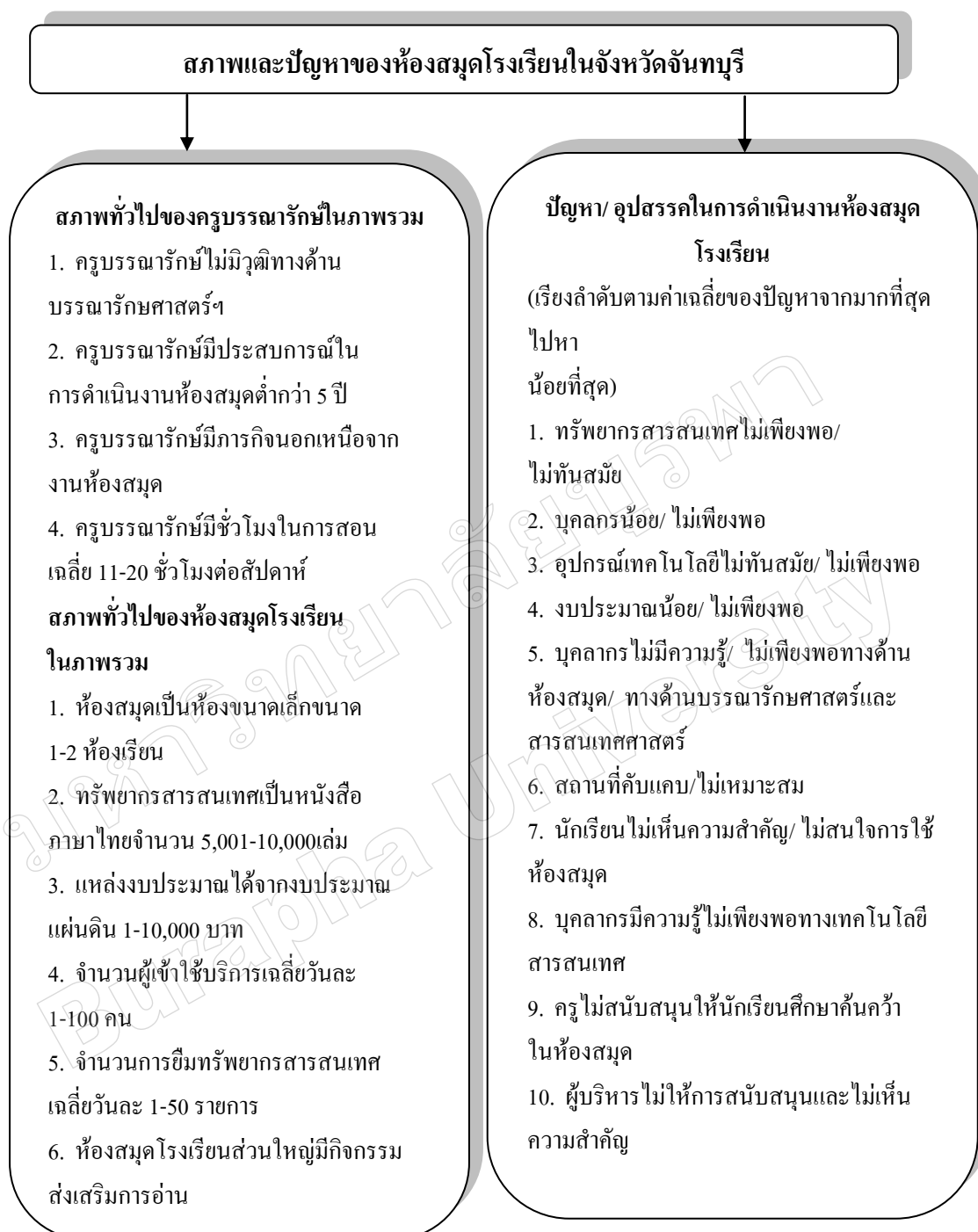
8. ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความต้องการเข้าร่วมบริการวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านรูปแบบของกิจกรรมในรายวิชาการศึกษาดูงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในต่างประเทศ ด้านเนื้อหาหลักสูตร ในรายวิชาการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ และการซ่อม/การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ กอเข้ม (2546) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอนิคมน้ำอ้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่าความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอนิคมน้ำอ้น จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอาทิตย์ สังข์วรรณะ (2539) ศึกษาความต้องการการพัฒนาบุคลากรและการได้รับการสนองตอบของพนักงานครู โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา กลุ่มประสบการณ์มากและกลุ่มประสบการณ์น้อย ในกิจกรรม 8 ด้าน คือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการประชุมเชิงสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ด้านปฐมนิเทศ ด้านพัฒนาจิตใจ ด้านการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านการส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ และด้านการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทุกข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความร่วมมือในการพัฒนา

เว็บไซต์ห้องสมุด ที่ครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงานในห้องสมุดต่ำกว่า 5 ปีมีความต้องการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดอาจเป็นเพราะว่าอายุน้อย เพิ่งจบการศึกษาใหม่ทำให้สนใจทางด้านเทคโนโลยีมากกว่าครูบรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป

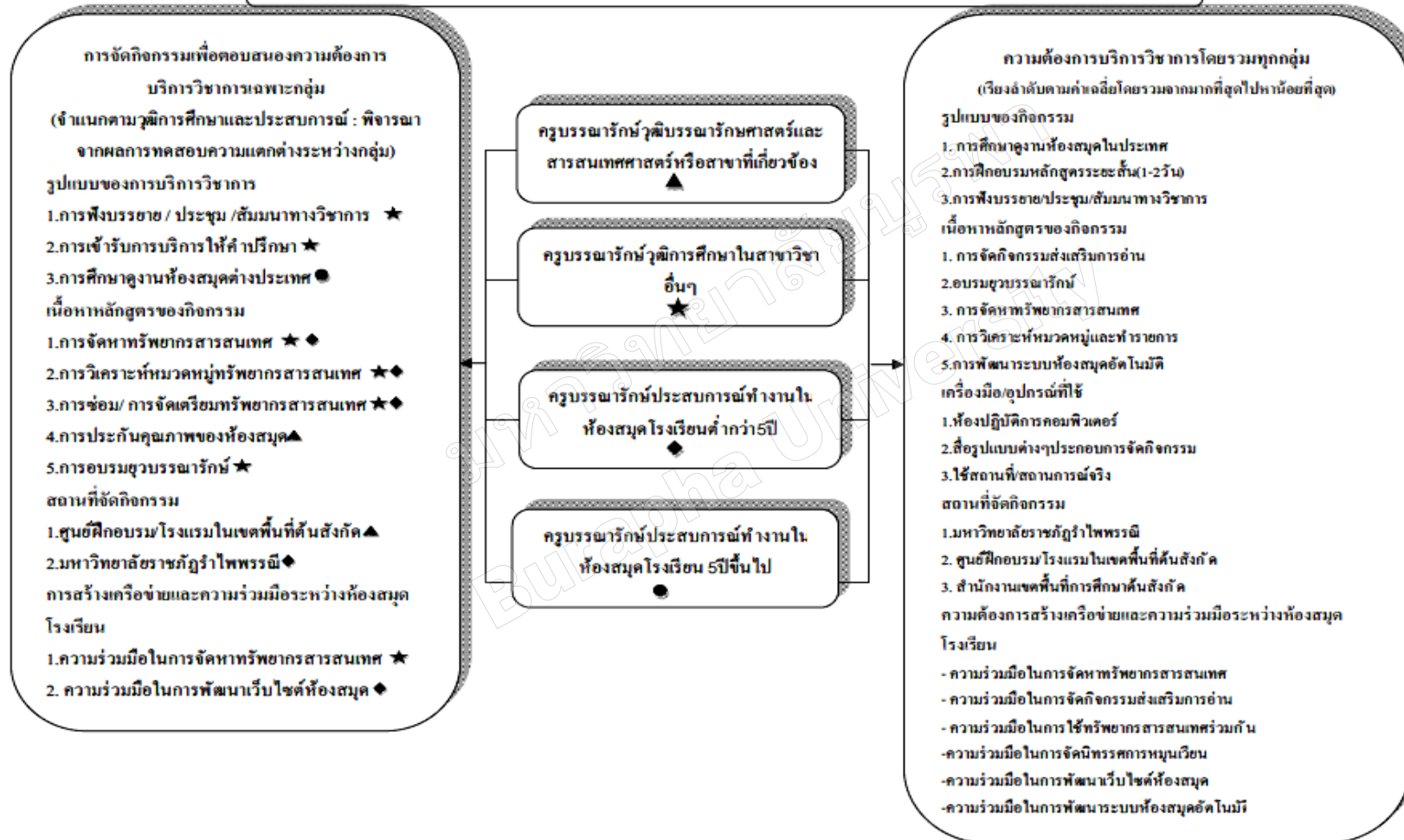
9. ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนในแต่ละที่ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก เช่น ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศและด้านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความต้องการ ตลอดจนมีบุคลากรและงบประมาณน้อยและไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพภา ปลีหะจินดา (2548) พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าห้องสมุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุวรรณ จันทราศรี (2540) พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี มีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนในเรื่อง ทรัพยากรสารสนเทศไม่มีความสอดคล้องด้านเนื้อหา กับหลักสูตร และขาดความทันสมัย และสอดคล้องกับ วันทนีย์ มีเครือ (2538) ที่พบว่า ปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ขาดการสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่

ทั้งนี้จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอสภาพและปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรีรวมทั้งได้เสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 2 สภาพและปัญหาของห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

ภาพที่ 3 รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการทางวิชาการ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยการนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในรูปแบบการจัดบริการทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และที่มีวุฒิสาขาคืออื่น ๆ นั้นต้องการเข้าร่วมบริการวิชาการทางด้านห้องสมุดเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในรูปแบบการอบรมระยะสั้น (1-2 วัน) การฟังบรรยาย/ ประชุม/ สัมมนาทางวิชาการ และการศึกษาดูงาน ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ สามารถนำมาพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนได้

2. ครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และที่มีวุฒิสาขาคืออื่น ๆ นั้นต้องการด้านเนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมห้องสมุด คือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน อบรมครูบรรณารักษ์ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์หมวดหมู่ และทำรายการ และการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ดังนั้นสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีจึงควรพิจารณาการจัดบริการวิชาการ โดยเน้นหลักสูตร เนื้อหา ตามผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับต้น ๆ

3. ครูบรรณารักษ์มีความต้องการเครื่องมือ/ อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการต่าง ๆ โดยเน้นห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมสามารถเข้าใช้งานพร้อมผู้บรรยาย เช่น การอบรมการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด การใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล เป็นต้น รวมทั้งการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ประกอบการจัดกิจกรรม และการปฏิบัติงานจริงในห้องสมุดที่เน้นอุปกรณ์ในการดำเนินงานจริงก็เป็นที่ต้องการเพื่อให้ครูบรรณารักษ์สามารถฝึกฝนกับสถานการณ์จริง

4. จากผลการวิจัยพบว่าครูบรรณารักษ์มีความต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนดังนี้

4.1 ครูบรรณารักษ์ต้องการความร่วมมือในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ครูบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และยังล้าสมัย จึงควรแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศที่แต่ละโรงเรียนมีเพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและเป็นการขยายการเข้าถึงสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น

4.2 ครูบรรณารักษ์ต้องการความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเนื่องจากนักเรียนยังขาดแรงจูงใจในการอ่านและยังมีนักเรียนบางคนยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ทางโรงเรียนควรร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมของครูบรรณารักษ์ที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการอ่าน

4.3 ครูบรรณารักษ์ต้องการความร่วมมือในการจัดนิทรรศการหมุนเวียนเพื่อประหยัดงบประมาณเนื่องจากการจัดทำนิทรรศการแต่ละครั้งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก

4.4 ครูบรรณารักษ์ต้องการความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านห้องสมุด เช่น การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด และการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นโดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพของห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก มีครูบรรณารักษ์จำนวนน้อยไม่เพียงพออีกทั้งส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการทำงานห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนด้านกำลังคนที่มีวุฒิสถาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ให้กับห้องสมุดโรงเรียนเพื่อจะได้มีบุคลากรที่เหมาะสมเพียงพอในการพัฒนางานห้องสมุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมด้านห้องสมุด เช่น รูปแบบเกมส์ต่าง ๆ โดยศึกษาจากความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น
2. ควรศึกษาความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยศึกษาจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ จำนวนชั่วโมงสอน ภาระอื่น ๆ ของครูบรรณารักษ์ เป็นต้น
3. ควรศึกษาการพัฒนาแบบการสร้างเครือข่ายห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี โดยความร่วมมือกับชุมชน/ องค์กรภายนอก/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น